

úmyslně, by jej doručil bratřím K-ého, předsevzal činnost, která přesahuje meze pouhého přípravného jednání, odpovídá naopak již pojmu vnějšího zlého činu (§ 11 tr. zák.) neboli činu, vedoucího ke skutečnému vykonání ve smyslu §u 8 tr. zák. Zjišťuje-li tudíž rozsudek dále správně, že provedení činu bylo zabráněno pouze náhodou, nachází v tomto zjištění oporu i rozsudkový závěr, podle něhož působení stěžovatelovo zůstalo bez výsledku.

Čís. 1973.

S hlediska §u 2 g) tr. zák. stačí k beztrestnosti, představoval-li si pachatel skutečnosti, které po případě při správném jejich pojmání takovými nebyly, tak, že pokládal zničení cizího statku za jediný prostředek ku zamezení zániku statku vlastního.

(Rozh. ze dne 5. května 1925, Zm II 593/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto porotního soudu v Novém Jičíně ze dne 5. listopadu 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy prosté podle §§ů 134, 135 čís. 4 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc krajskému soudu v Novém Jičíně, by o ní v nejbližším zasedání porotním znovu jednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost Josefa F-a, jež přes povšechné znění konečného návrhu napadá rozsudek prvé stolice jen, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy, právem vytýká dle čís. 6 §u 344 tr. ř., že porušeno bylo ustanovení §u 319 tr. ř. tím, že nebyla porotcům dána dodatková otázka na stav neodvolatelného donucení. Stěžovatel udal při hlavním přelíčení, že, když D. pod úderem F-ovým klesl k zemi, chtěl utéci, ale F. prý ho chytil a řekl: »Ani krok, tu zůstaneš, jak to na mne vyzradíš, tož se ti pomstím, třebaš tě i zabiju, mně na tom už nezáleží.« On prý se neodvažoval ani odporovati, ani utéci, protože viděl, že F. je s to vše provést. F. prý tloukl čímsi D-a po spáncích a po hlavě. Stěžovatel prý se jen díval a tu prý F. naň: »Krucí, tož ho bij, nebo tě seknu, hned bude po tobě.« On prý D-a musel bít, chtěl-li svůj život zachrániti. Vzal prý D-ovu hůl a zasadil jí D-ovi dvě až tři rány, hůl se zlomila, on ji odhodil a myslel, že už bude míti pokoj. F. prý D-a dále tloukl a zase prý na stěžovatele: »Bij, nebo tě seknu, hned bude po tobě.« Báł se prý F-a velice; nevěděl, co má dělati; v boční kapse D-ově byla trýska (troubel) a tou bil D-a a to tak, že ho bodal do hlavy. Porotní soudní dvůr měl ovšem za to, že ani z této části zodpovídání se stěžovatelova nevyšly na jevo takové skutečnosti, z nichž by se dalo souditi na neodvolatelné donucení ve smyslu §u 2 písm. g) tr. zák. Jakými úvahami dospěl soud k tomuto závěru, který se nápadně odchyľuje od slovného znění §u 319 tr. ř., není ze záznamů protokolu o hlav-

ním přelíčení vidno. Podstatou neodolatelného donucení jako důvodu zbavujícího pachatele trestnosti jest, že vůle pachatelova jest ochromena obavou, že zanikne vlastní jeho (neb osoby mu blízké) statek právní, nezničí-li statek cizí, a nemůže se pod nátlakem této obavy a tísně bráti jiným směrem, než útokem na cizí statek, jehož zničení (poškození) jest pachateli jediným východiskem k záchraně statku vlastního. Je-li takto rozhodným účinek zevních okolností na vůli pachatelovu, nezáleží — obzvláště přihlíží-li se současně k ustanovení §u 2 písm. e) tr. zák. — na tom, zda jest tento účinek výsledkem správného či mylného pojmání zevních okolností, pachatelem, a stačí, představoval-li sobě pachatel skutečnosti, které po případě při správném jich pojmání takovými nebyly, tak, že pokládal zničení statku cizího za jediný prostředek ku zamezení zániku statku vlastního, a nebyl-li v důsledku tohoto názoru, třebaš mylného, s to, by se vymkl z nátlaku svých představ o tísní, naň naléhající, na směr své vůle.

K takovým představám stěžovatele o výhrůžkách F-ových, o tísní jim přivedené a o nemohoucnosti, dáti vůli směr jiný než k protiprávnímu jednání, F-em přikázanému, poukazovala shora uvedená obhajoba stěžovatelova. Vždyť zdůrazňuje, že stěžovatel musel D-a bítí, chtěl-li svůj život zachrániti, a zdůrazňuje dále, že se stěžovatel F-a velice bál. Tyto věty jsou zřejmě ve spojitosti s větou, reprodukci příkazu F-ova předeslanou, by stěžovatel D-a bil, totiž s větou, že stěžovatel viděl, že F. je s to, provésti vše, to jest zabít i stěžovatele, a že proto se neodvažoval ani odporovati, ani utéci. Zodpovídáním se stěžovatele při hlavním přelíčení bylo tedy tvrzeno, že F. vyhrožoval stěžovateli usmrcením pro případ, nebude-li dle příkazu, k výhrůžkám připojeného, D-a bítí, že stěžovatel měl za to, že F. miní vyhrůžky vážně a přikročí, neuposlechne-li ho stěžovatel, ihned k útoku na život stěžovatelův, že stěžovatel neviděl možnosti, vyhnouti se současně plnění příkazu F-ova i útoku F-ovu na vlastní svůj život, obzvláště neviděl možnosti odporu neb útěku, dále že stěžovatel pokládal přikázané mu jednání, bítí D-a za jediný prostředek, by zachránil svůj vlastní život, takže se vůle jeho nemohla rozhodnouti v jiný směr, než který mu byl vnucen vyhrůžkami F-ovými. Zdali toto vyličení duševního stavu stěžovatelova, způsobeného prý příkazem a vyhrůžkami F-ovými, obzvláště tvrzení, že nebylo neb alespoň stěžovatel neviděl jiné možnosti záchrany svého života, než by jednal podle příkazu, bylo (jest) hodnověrné či nic, o tom přísluší rozhodnouti jedině porotcům, jimž jest obzvláště uvažovati též o tom, srovná-li se tvrzení stěžovatelovo, že D. pod prvním úderem F-ovým klesl k zemi, a ležel i při dalším zlém nakládání, s tím, co shledali soudní lékaři na mrtvole D-ově, a nemusel-li stěžovatel, pakliže obhajoba jeho v ostatních směrech jest pravdivou, předpokládati a nepředpokládat-li, že se sám anebo společně s D-em útokům F-ovým ubrání. Příležitost a nutnost, by porotci dostáli svému úkolu i v tomto směru, bylo zjednati otázkou dodatkovou, stal-li se skutek z donucení neodolatelného. Neboť stav dle §u 2 písm. g) tr. zák., trestnost skutku vylučující, byl, jak dovozeno, stěžovatelem tvrzen a již pouhé tvrzení zavazuje dle §u 319 tr. ř. porotní soudní dvůr, by dal porotcům otázku, tomuto tvrzení odpovídající. Neučiniv tak, porušil porotní soudní dvůr

předpis Šu 319 tr. ř., rozsudek je zmatečným dle čís. 6 Šu 344 tr. ř. Proto bylo dle Šu 348 tr. ř. napadený rozsudek, pokud jest zmatkem stížen, to jest ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy, a následkem toho i ve výroku o trestu stěžovatelově a výrocih s tím souvisejících zrušiti.

Čís. 1974.

Skutková podstata Šu 312 tr. zák. po subjektivní stránce předpokládá vědomí pachatelovo o vrchnostenské povaze osoby, k níž se jeho projev nebo skutek vztahuje, jakož i o tom, že osoba ta vykonává v této době svůj úřad (službu nebo vrchnostenský příkaz).

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Čin byl vykonán před zástupcem, byl-li náhodou větší, třebaš ne veliký počet lidí v takovém místním poměru ke skutku, že skutek ten mohl býti kýmkoliv z nich postřehnout.

Tři osoby současně přítomné zástupem (shromážděním) nejsou.

(Rozh. ze dne 6. května 1925, Zm I 120/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaného a státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 2. ledna 1925, pokud jím obžalovaný Vilém P. byl uznán vinným přestupkem podle Šu 312 tr. zák., pokud se týče sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek prvé stolice jest napaden zmatečnými stížnostmi obžalovaného ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem Šu 312 tr. zák. a zmatečnými stížnostmi veřejného obžalobce ve výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Obě stížnosti uplatňují zmatečný důvod čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Oběma dlužno přiznati oprávnění. Právním statkem, v Šu 312 tr. zák. chráněným, jest vážnost, již jest vrchnosti u obyvatelstva zapotřebí ku zdárnému plnění její úkolů. Vážnost obyvatelstva vůči vrchnosti jest dle předpokladů zákona porušena urážkou osob, v Šu 68 tr. zák. jmenovaných, v době, kdy konají svůj úřad, svou službu nebo vykonávají zvláštní příkaz vrchnostenský. Proti zákazu takových urážek jedná po rozumu Šu 238 tr. zák. jen, kdož si jest vědom, že jde při urážlivém projevu nebo činu o osobu, zákonným zákazem co do vrchnostenské povahy a co do účelu současného jednání jejího naznačenou. Proto předpokládá skutková podstata přestupku Šu 312 tr. zák. po subjektivní stránce vědomí pachatelovo o vrchnostenské povaze osoby, k níž se projev nebo skutek jeho vztahuje, jakož i o tom, že osoba ta vykonává v této době svůj úřad, svoji službu nebo vrchnostenský příkaz. Tento subjektivní předpoklad není — jak stížnost obža-